

על ייצוגיות בשירות הצבאי "בנים אתם לה' אלוקיכם"

מטרה:

- להביא למודעות המשתתפים כי חייל חובש כיפה מייצג, בהתנהגותו ובמעשיו, לעיתים בעל כורחו, את כלל החיילים הדתיים ואולי אף את הציבור הדתי כולו.
- לבחון עם המשתתפים מהי המחויבות להתנהגות ערכית דתית גבוהה של החייל הדתי.

עזרים:

דף "ייצוגיות מהספרים" (כמספר המשתתפים).

מהלך ההפעלה

שלב א' - קבוצתי

- המנחה יחלק את המשתתפים לקבוצות. כל חבר בקבוצה יקבל את הדף: "ייצוגיות מהספרים" ויקרא אותו.
- חברי הקבוצה יזונו בשאלות הבאות:

1. מה דעתכם על הדוגמה האישית המוצגת בסיפורים?
2. מה ניתן ללמוד על ייצוגיות של חייל דתי מתוך סיפורים אלו?
3. המושגים "קידוש שם שמים" ו"חילול שם שמים" עולים פעמים רבות בהקשר של התנהגות האדם הדתי בחברה. כיצד מושגים אלה מתקשרים, לדעתכם, לחייל הדתי והתנהגותו בצבא?
4. מה צריך לעשות חייל דתי כדי לממש את האידיאל ש"יהא שם שמים מתאהב על ידך"?
5. אילו אפיונים באים לידי ביטוי בדמותו של החייל הדתי בכל אחד מגיבורי הסיפורים שלפניכם בסביבה מעורבת?

התכוננו לדווח בפני המליאה את עיקרי הדברים.

שלב ב' - במליאה

דיווח הקבוצות.

- אילו עקרונות, לדעתכם, על החייל הדתי לאמץ (כלפי שמים וכלפי הבריות)?

”ייצוגיות מהספרים”

נכנסנו חזרה לרצועת עזה בערב שבת, וערכנו קבלת שבת מקוצרת...שלפתי את הסידור מהתיק. החיילים הצטופפו סביבו וניסו לקרוא את האותיות הקטנות בעזרת האור הקלוש... החיילים בעמדות התצפית הצטרפו בזמזום שקט. פתחנו במזמורי התהילים החל מ”לכו נרננה”. היינו שבעה חיילים, כל אחד עם מסורת שונה. רוב החיילים לא נוהגים להתפלל ביום חול, אך שבת – טעם אחר לה. התאחדנו כולנו לכמה רגעים מיוחדים של קבלת שבת. הגענו לפיוט ”אנא בכח”:

**אנא בכח גדלת ימינך תתיר צרורה:
קבל רנת עמך, שגבנו, טהרנו, נורא...**

שרנו בלחש את הפזמון של הפיוט המוכר. ”לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה”. כדי לדעת מה השעה, לא הדלקתי את האור בשעוני, אלא הצמדתי אותו לנורית בלוח המחוננים של האכזרית, ובעזרת האור הקלוש הבחנתי בשעה הרשומה. היה זה רק שינוי קטן, אך הוא התחיל להזכיר לי כי שבת היום.

(עשהאל לובוצקי, מן המדבר והלבנון, ידיעות אחרונות, 2008)

שלושה בני ישיבות היינו בצוות, רוני הנהג, אלי הטען, אני הייתי התותחן...צירפו לנו מט”ק מילואימניק, גידי מכפר סבא. כששמע את שיעיה קורא לנו להתפלל, עסוק היה בהרכבת המקלע...הרים את עיניו ואמר: חברה, אני רוצה שתדעו עם מי אתם יוצאים למלחמה. אני אתאיסט. זה היה מזמן. לפני שעלינו למלחמה...

עכשיו אנחנו רק מחפשים מטרות ויורים. אנחנו במלחמה...הטנקים הסוריים עומדים על הגבעה ממול. הטנקים של הגדוד שלנו נעים למטה... סמוכים להם מאד...המשכנו לירות...גידי היה קורא בקשר: תותחן, אש! אש!...לאלי הטען הוא אמר: מה שיש לך מוכן, תטען. אלי היה צועק לי: טענתי חלול! ואני הייתי מכוון למה שראיתי בחלון תצפית ויורה...פגז אחד התפוצץ סמוך לטנק...גידי קרא לי לזהות טנק שמסכן אותנו... מנסה לזהות,

לא מצליח...אני מוכרח. אני מתפלל שתכהה השמש
אנא! רק הפעם, רק לרגע.

זיהיתי! אני קורא, יורה חלול!

פתאם צעק לי גידי: יורים עלינו. תותחן, טווח קרבי, אש!...תותחן, תתפלל!... יריתי פגז וצעקתי: תתפלל
אתה, גידי!

והוא צעק: אבל אני לא יודע!

התפללתי. מקירות ליבי צעקתי: ”אנא ה’ הושיעה נא!”...
(הרב חיים סבתו, תיאום כוונות, ידיעות אחרונות, 1999)

חשוך. לילה כבד מכסה את האופק. שבת... בכוח אני מנסה להשאיר את עצמי ער. חושים. בעצירה הקודמת התפללנו שנינו ערבית, ביחידות. עכשיו ניפגש עם הבט”שית השנייה ונקדש. עוד מערב שבת הכנו ארגז עם חלות, יין וסידורים, שלא נצטרך לטלטל. רעבים קצת... מרחוק, מבעד לאפילה, זוג עיני בט”שית שנוסעת לעברנו בשביל הממוספר. אוֹן של שתי הבט”שיות מצטלב. לא נרות שבת, אבל גם זה משהו, יורדים. ”שבת שלום”, אנחנו אומרים לאמיר ולזוהר.

”שבת שלום”, הם משיבים בברכה...

מי שהיה מביט בנו מהצד לא היה יודע ששבת. לבושים במדי ב’, כמו בכל לילה. נוסעים כמו תמיד. שום דבר שייסגיר את קדושת היום. ובכל זאת, מאור פניה של השבת מגלה בנו פנים חדשות.

יין אדום נמזג לשתי כוסות חד פעמיות. ”יאללה, רביב, תקדש”, אמיר אומר לו. רביב, המ”כ שלנו, לא חובש כיפה, ובכל זאת... ”יאללה רביב”, והוא מסכים.

אוחז בכוס, ביזו השנייה סידור. כובע... ומילים של שבת. לוגם מהיין ונותן גם לנו. שפרן, המ”כ השני, שותה גם הוא. ”וואלה, שבת הבאה כשאני יוצא לבלות, אני מזמין רק כזה משקה, תאמין לי”, הוא צוחק, והכוס עוברת בין כולנו. לגימה קטנה ומתיקות שטועמיה חיים זכנו...”

(מיקי שינפלד, בכל מקום שהם, ידיעות אחרונות, 2007)